

CLAPPING
2. koncert cyklu BERGin11

pondělí 4. dubna v 19.30
sál Martinů Lichtenštejnského paláce

Koncert se koná ve spolupráci s katedrou bicích nástrojů HAMU.
Podpořili: Magistrát hl. m. Prahy, Ministerstvo kultury ČR a tiskárna TISKAP
Mediální partneři: časopis Sanquis, A2, Radio 1, Týdeník Rozhlas

DĚKUJEME VŠEM JEDNOTLIVCŮM, KTEŘÍ NÁM POMOHLI A POMÁHAJÍ

DÁRCI: RNDr. Jiří Kessler, RNDr. Ondřej Jäger, manželé Ridenourovi
ANDĚLÉ: Marek Bubník, Věrka a Peter Babišovi, Eva a Tonda Blomannovi, Anička Císařová, Dominik Dvořák, Pavel Dvořák, Rut Fialová, Irena Fürbachová, Marie Hakenová, Eszter Honti, Aleš Janíček, Valerie Kaniaková, Veronika Karlíková, Jiří Kessler, Jitka Kolářová, Jitka Kloučková, Johana Kratochvílová, Ivanka Kůsová, Dana Lišková, Michal Markoš, Alena Miltová, Kateřina Plevová, Marek Prchal, Michaela a Howard Sidenberg, Petr Somol, Jan Šlosárek, Lukáš Trnka, Michaela Volfová, David Zábranský, Jan Zázvůrek, Ludmila Zemanová a tým počítačového centra AMU

Steve Reich	Clapping Music
Roman Pallas	Valčík na uvítanou (světová premiéra)
Vít Zouhar	Brána slunce (premiéra komorní verze)

--- přestávka ---

Pēteris Vasks	Hudba pro odlétající ptáky
Olivier Messiaen	Exotičtí ptáci

Jan Kasal, Michail Pashayev, Oleg Sokolov, Šimon Veselý, Miroslav Vytiska – bicí nástroje
Daniel Mikolášek – bicí nástroje & umělecké vedení

Daniel Wiesner – klavír

Orchestr BERG:

Zuzana Bandúrová, Kateřina Vávrová – flétna

Markéta Tichá – hoboj

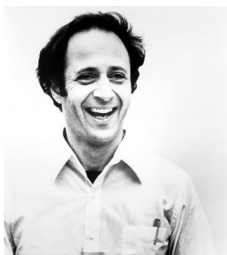
Petr Vašek, Veronika Liebigová, Simona Vaňková, Věra Kestřánková – klarinet

Denisa Propilková – fagot

Tomáš Bürger, Daniel Mlčák – lesní roh

Jan Pohořalý – trubka

Peter Vrábel – dirigent

Na počátku sedmdesátých let minulého století byl jeden z průkopníků newyorského minimalismu, **Steve Reich** (*1936), na studijním pobytu v Africe, z něhož následně těžil i ve své tvorbě. V **Clapping Music** (1972) slouží jako základ africká rytmická figura. Na provedení se podílejí dva hudebníci. Oba začínají vytleskávat týž rytmický model v unisonu; zatímco první pokračuje beze změny, druhý posouvá tento model postupně vždy o jednu osminu doleva. Skladba končí návratem do unisona.

Roman Pallas (*1978) vystudoval klavírní hru na Konzervatoři v Teplicích u Hany Turkové (1993–1999) a skladbu na Akademii múzických umění v Praze u prof. Ivany Loudové (1999–2004). Je autorem řady komorních, vokálních i orchestrálních skladeb. Působí též jako sbormistr sborů Puellae cantantes a Syrius. Jako klavírista se věnuje převážně soudobé hudbě (spolupráce s Agon Orchestra, dále s barytonistou Petrem Matuszkem a mezzosopranistkou Markétou Dvořákovou při uvádění písňové tvorby 20. století, vystoupení na festivalech Dny soudobé hudby, Expozice nové hudby Brno, Forfest, New Music Marathon, Třídenní plus). Coby sbormistr i klavírista provedl v premiéře řadu děl mladých českých skladatelů. Získal ocenění na skladatelských soutěžích (mj. Generace 2000, 2002). V současné době vyučuje hudební teorii na Konzervatoři v Teplicích a řízení sboru na PF UJEP v Ústí nad Labem.

www.musica.cz/skladatele/pallas-roman.html

Valčík na uvítanou (2011)

„Ó, Bergu, Bergu milý!
Zahraj mi! Aspoň chvíli!“
Roman Pallas

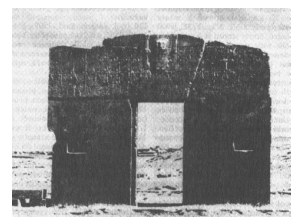

Skladatel, muzikolog a pedagog **Vít Zouhar** (*1966) vystudoval skladbu na JAMU v Brně (Ištvan, Piños) a na Hochschule für Musik und darstellende Kunst v Grazu (Pagh-Paan, Pressl), kompoziční kurzy absolvoval v Sieně (Donatoni) a Darmstadtu (Cage, Xenakis), muzikologii na Masarykově univerzitě v Brně. Je autorem oper *Coronide*, *Torso* (společně s T. Hanzlíkem) a *Noci dnem*, které uvedlo Národní divadlo v Praze, Národní divadlo v Brně, Teatro Asioli Corregio a řada festivalů. Balet *Wide Crossing* nastudoval Opernhaus Graz a Theater Künstlerhaus Wien. Na objednávku ND v Praze vytvořil hudbu k inscenaci J. A. Pitínského *Radúz a Mahulena* Julia Zeyera, za kterou získal Cenu Alfreda Radoka (2009). Mnoho jeho skladeb vzniklo na objednávku souborů DAMA DAMA, Ensemble Damian, Ensemble MoENS ad. Jeho teoretické práce jsou zaměřeny na problematiku hudby 20. století. Podílí se na přípravách kritického kompletního vydání děl B. Martinů. V roce 2001 spoluzaložil program Slyšet jinak, který je zaměřen na komponování dětí v hudební výchově. Letos obdržel Cenu veřejnosti v soutěži NUBERG za skladbu *Pinnas columbae*.

www.ensemledamian.com, <http://khv.upol.cz/pedagogove/Vit-Zouhar>

Brána slunce pro koncertantní bicí nástroje a komorní orchestr (1989, rev. 2011)

Na severním břehu jezera Titicaca stojí impozantní stavba, která sloužila patrně astronomickým, orientačním nebo rituálním účelům. Je to mohutná traverza s reliéfem boha Virakoči spočívající na dvou pilířích. Orientovaná je směrem na jih, tak aby slunce dopadalo na reliéf a v pravé poledne procházelo středem mezi pilíři. Tato stavba je nazývána Puerta del Sol, Brána slunce. Její reprodukce, zachycující ono průčelí z částečného pohledu, mě v roce 1988 natolik zaujala, až se prolнула s mou dřívější vizí čtyř extaticky bubnujících bubeníků. Kamenná traverza na dvou pilířích živému obrazu určila prostor. Proto jsem skladbu nazval *Brána slunce*. Kombinují se v ní symboly návratu, kruhu i sestupu. Skladba je členěna do čtyř částí. První a třetí část, kterým dominují sólové bicí nástroje, koresponduje s oněmi pilíři, které nesou subtilní druhou část. Nebo naopak: závěr druhé a čtvrté části lze číst také jako náznak periodického zapadání slunce. Ne náhodou jsem si v roce 1989 poznamenal: „Její reflexi je možno shrnout: radost, svěcení radosti a svěcení, při němž padáme na kolena. Asociace navozené touto stavbou se pokouším svou kompozicí znovu vyvolávat, pokouším se vytvářet prostor pro posluchačovy asociace.“

Vít Zouhar

Skladba *Brána slunce* z roku 1989 byla původně napsána pro koncertantní bicí nástroje a symfonický orchestr. Na dnešním koncertě zazní v premiéře komorní verze, kterou Vít Zouhar vytvořil letos na objednávku Orchestru BERG.

Světově známý lotyšský skladatel **Pēteris Vasks** (*1946) studoval hru na kontrabas na Litevské státní konzervatoři a kompozici na Lotyšské státní konzervatoři. V letech 1963–1974 působil jako kontrabasista v předních lotyšských a litevských orchestrech. Od konce 80. let, kdy začal pravidelně dostávat objednávky, se věnuje výhradně komponování. Spolupracuje s renomovanými interprety a tělesy (dirigent Juha Kangas, houslista Gidon Kremer, cellista David Geringas, Kronos Quartet, Hilliard Ensemble ad.), je zván na prestižní festivaly, jeho skladby publikuje nakladatelství Schott Music. Získal četná ocenění doma i v zahraničí (mj. University of Vienna Herder's Award či Baltic Assembly Award, obě v roce 1996, Cannes Classical Award, 2004, za nahrávku *Druhé symfonie* a houslového koncertu *Vzdálené světlo*, vydanou firmou Ondine).

www.lmic.lv, www.schott-music.com

„Měl jsem ‚špatný životopis‘...

...můj otec byl evangelický pastor, měl jsem příbuzné v zahraničí, veřejně jsem říkal to, co jsem si myslel. A tak přestože jsem dokončil hudební školu s velice dobrým prospěchem a chtěl pokračovat ve studiu na konzervatoři v Rize (dnešní Hudební akademii Jāzepsa Vītolsa), z uvedených důvodů mě nepřijali. Naštěstí jsem na to včas dokázal zareagovat a zjistil jsem si, že v Litvě proběhnou přijímací zkoušky o měsíc později, tak jsem tam jel a dostal se tam na konzervatoř (dnešní akademii). To bylo štěstí, jinak by mě čekaly tři roky v armádě. V Litvě jsem pokračoval jako hudebník, hned jsem začal hrát v Litevské filharmonii, což byla zkušenost, která mi pak hodně pomohla i při komponování. Vedle toho jsem i skládal, převážně duchovní sborové skladby, z nichž některé provedl sbor při řízkém kostele, kde působil můj otec – tehdy jsem poprvé uslyšel své skladby. Pocítil jsem, že by moje hudba mohla někoho zaujmout. Když jsem dokončil konzervatoř ve Vilniusu, musel jsem na rok do sovětské armády. Po návratu jsem se rozhodl co dál. Potíž byla v tom, že když člověk v tehdejší době v SSSR neměl diplom skladatele, nikdo ho nehrál, nikdo ho nebral vážně. Zkusil jsem tedy znovu řízkou konzervatoř a tentokrát úspěšně – ten dřívější příšerný ideologismus už naštěstí opadal...”

(z nepublikovaného rozhovoru s P. Vasksem)

Hudba pro odlétající ptáky (Mūzika aizlidojušajiem putniem) pro dechové kvinteto je mou první „ornitologickou“ skladbou, kterou jsem napsal v roce 1977. Potuloval jsem se po lese a zahlédl ptáky odlétající pryč, stěhující se na jih. Ptáci jsou nejhudebnější součástí přírody. V *Hudbě pro odlétající ptáky* se odráží můj pohled na komplexní vztah mezi člověkem a přírodou. Ptáci nás teď opouštějí. Vráť se příští jaro? Zůstanou místa, kde hnízili, neporušená? První a závěrečná pasáž skladby jsou prosvětlené a plné diatonických ptačích hlasů. Střední část je více dramatická a dominuje v ní chromatika.

Pēteris Vasks

Francouzský skladatel **Olivier Messiaen** (1908–1992) patří k nejvlivnějším osobnostem hudby dvacátého století. Uměleckou pouť mu symbolicky předurčila jeho matka, básnířka Cécile Sauvage, která ve své sbírce *L'âme en bourgeon* (Rašící duše), napsané v době těhotenství a věnované očekávanému dítěti, pojednává o chlapci, který bude „raněný uměním“, a prorokuje: „Mystéria budou rozptýlena a Orion zpívá v mé bytosti s modrými ptáky a zlatými motýli – trpím tou neznámou vzdálenou hudbou...” Messiaen studoval na pařížské konzervatoři hru na varhany (M. Dupré) a skladbu (P. Dukas). Od roku 1931 působil jako varhaník v pařížském chrámu sv. Trojice. Byl jedním ze zakladatelů skupiny Mladá Francie. Značný ohlas a vliv zaznamenala i jeho pedagogická činnost: k jeho mnoha žákům patřili mj. Pierre Boulez, Karlheinz Stockhausen nebo Iannis Xenakis. Nejdůležitějším inspiračním zdrojem byla Messiaenovi katolická víra, svou tvorbu chápal jako „akt víry oslavující mystérium Kristovo“. V jeho hudbě se odrážejí nejrůznější vlivy: gregoriánský chorál, hudba exotických kultur (rytmické systémy Indie či starověkého Řecka), zvuky přírody (především ptačí zpěv) atd.

Studium ptačího zpěvu bylo Messiaenovým celoživotním tématem, které se bohatě promítlo i v jeho díle. V letech 1956–1958 vytvořil rozsáhlý cyklus *Katalog ptáků* pro sólový klavír, v roce 1953 složil *Probuzení ptáků* pro klavír a orchestr a o tři roky později skladbu *Exotičtí ptáci* (*Oiseaux exotiques*) pro klavír a malý orchestr (sestavující z dechových a bicích nástrojů). Jednovětí *Exotičtí ptáci* vznikli na objednávku Pierra Bouleze a Messiaen je – stejně jako řadu dalších svých klavírních děl – věnoval klavíristce Yvonne Loriod, své studentce, která se v roce 1961 stala jeho ženou. Do partitury zakomponoval transkripce hlasových projevů zhruba padesáti ptáků, které poznával z nahrávek i v reálném znění při návštěvách výstav. Kanadský skladatel Gilles Tremblay, který u Messiaena studoval v době vzniku *Exotických ptáků*, vyslovil domněnku, že kombinace amerických a indických ptáků má v tomto díle hlubší rozměr – vyjádření konfrontace Západu a Východu prostřednictvím ptačího zpěvu.

Daniel Wiesner (*1969) studoval na Pražské konzervatoři u prof. Valentiny Kameníkové a na AMU ve třídě prof. Petera Toperczera. Absolvoval též mistrovské kurzy u Rudolfa Kehrera ve Výmaru. Je držitelem několika ocenění, mj. ceny ze soutěže Vianna da Motta v Lisabonu, Ceny Hlávkovy nadace (1993) či Ceny České hudební rady za vynikající interpretaci soudobé hudby a propagaci české tvorby (2009). V roce 1990 se stal vítězem Mezinárodní klavírní soutěže v Glasgow. Jako sólista vystupuje s předními českými orchestry (Česká filharmonie, Symfonický orchestr hl. m. Prahy FOK a další). Je členem několika komorních souborů (např. In modo camerale), spolupracuje s renomovanými sólisty. Účinkoval ve většině evropských zemí a také v USA, Jordánsku a Tunisku. Intenzivně se věnuje soudobé – zvláště české – hudbě, na svém kontě má několik desítek premiér. Jeho obsáhlá diskografie zahrnuje recitálová alba mj. s díly B. Smetany, Z. Fibicha, S. Prokofjeva, K. B. Jiráka a M. Kabeláče. Nahrává pravidelně pro Český rozhlas. Od roku 2008 působí pedagogicky na Konzervatoři Pardubice.

Katedra bicích nástrojů na HAMU v Praze byla otevřena v roce 2000. Zpočátku byla zaměřena především na tzv. multipercussion – sestavy nejrůznějších nástrojů, uplatňované hlavně při ansámblové a sólové hře. Tomuto oboru se věnuje především Tomáš Ondrůšek, sólista a avantgardní experimentátor. Zakladatel katedry, dlouholetý tympanista Symfonického orchestru hl. m. Prahy FOK a profesor Pražské konzervatoře Vladimír Vlasák, obohatil studium o komorní a orchestrální praxi, v čemž na něj navázali Daniel Mikolášek (člen České filharmonie), Junko Honda či Markéta Mazourová. Nedávno se nabídka výuky rozšířila o jazzovou improvizaci, kterou vede uznávaný jazzový vibrafonista, profesor Pražské konzervatoře Radek Krامل.

Orchestr BERG je špičkové mladé těleso, které přináší svěží vítr na českou hudební scénu – uvádí divácky atraktivní a inovátorské projekty, soustřeďuje se na uvádění současné hudby a hudby 20. století. Tu kombinuje například s divadlem, filmem, baletem, pantomimou, videoartem apod., vystupuje často mimo tradiční sály. Prostřednictvím objednávek nových děl u českých skladatelů především mladé generace pomáhá vytvářet nové hodnoty a investuje do budoucnosti hudby a umění. Má na svém kontě desítky světových premiér a ještě mnohem více českých premiér světových skladatelů. Ke koncertní činnosti orchestru patří vystoupení na mezinárodních festivalech a významných domácích pódii. Spolupracuje s baletem Národního divadla (*Ibbur*, *Zlatovláska*). K mnoha snímkům pro Český rozhlas a na CD nebo k pořadu pro Českou televizi vloni přibylo i DVD s live nahrávkou baletu *Zlatovláska* (Supraphon). Orchestr BERG již několik let připravuje oblíbené koncerty pro děti. K

nejvýznamnějším projektům z poslední doby patří hudebně divadelní inscenace *Schwarz auf Weiss* (Černé na bílém) německého skladatele a divadelníka Heinera Goebbelse nebo živý doprovod Dreyerova němého filmu *Utrpení Panny orleánské* hudbou litevského skladatele Broniusa Kutavičiuse.

Peter Vrábel je slovenský dirigent, který žije a pracuje v Praze. V roce 1995 založil orchestr BERG a určil jeho hudební směřování – díky němu je dnes Orchester BERG oceňován jako jedinečný interpret hudby 20. století a hudby soudobé. Spolupracuje se soudobou českou skladatelskou špičkou a vytváří inspirativní tvůrčí prostor pro vynikající umělce mladé generace. Je držitelem Ceny Gideona Kleina. Loni získal od České hudební rady / UNESCO ocenění za zásluhy o kvalitu a šíření české hudby.

CO SE DĚJE V BERGU?

Orchester BERG, DekkaDancers / Balet Národního divadla a Nová scéna uvádějí

TIMING

... koncert pro 8 tanečníků a orchestr
... 100 metronomů v akci

9 + 10 + 11/5 vždy ve 20h, Nová scéna

György Ligeti – *Poème symphonique* pro 100 metronomů, *Ramifications*
Aaron Copland – *Koncert pro klarinet a orchestr*
Louis Andriessen – *Dances*

Orchester BERG & dirigent Peter Vrábel
Irvin Venyš – klarinet, Barbora Sojková – soprán
Petra Tejnorová – režie, Lukáš Trpišovský – koncept
DekkaDancers – choreografie / tanec

NEVÁHEJTE A POŘIĎTE SI VSTUPENKY JIŽ NYNÍ!

vstupenky jsou mimořádně k dispozici pouze na pokladně Nové scény

MÁTE METRONOM?

ANGAŽUJTE HO a staňte se jedním ze stovky patronů tohoto představení!

... více na www.100metronomu.cz

DVA ZÁJEZDY DO ŠPANĚLSKA

Orchester BERG vystoupí 20/4 ve španělském Bilbau, kde pod taktovkou svého šéfdirigenta Petera Vrábela uvede kantátu Benjamina Brittena *Company of Heaven*. Na provedení se dále budou podílet sopránistka Alžběta Poláčková, tenorista Václav Barth a sbor Martinů Voices vedený sbormistrem Lukášem Vasilkem.

Další zájezd do Španělska uskutečníme v srpnu, kdy v rámci letních festivalů uvedeme mimo jiné i filmový koncert – slavný němý film *Utrpení Panny orleánské* (1928) doprovodíme novou hudbou litevského skladatele Broniusa Kutavičiuse a zopakujeme tak úspěšný premiérový projekt z loňského roku.